

El carrer del

8 de Març

per Concepció Ferrer i Simó

el carrer 8 de Març, que en el moment d'escriure aquestes ratlles sembla un camí de carro, si no fóra per la terra roja, els obrers i el material de construcció que s'hi han instal·lat, permet fer una metàfora amb la situació dels drets de moltes dones arreu del món, especialment als països subdesenvolupats. És un carrer en construcció, com en construcció està encara una societat que iguale els drets de les dones als dels homes, i els respecte tots.

La data del 8 de Març és una data simbòlica de la lluita de moltes dones al món que han lluitat, i encara lluiten, per aconseguir allò que a molts homes se'ls havia donat pel senzill fet de ser-ho. La història del feminisme és una carrera d'obstacles contínua, en la qual quan s'ha superat una tanca, n'apareix una altra que s'ha de salvar, i després se'n torna a trobar una altra.

Les primeres manifestacions feministes sorgiren en la Revolució Francesa, amb la Declaració dels drets de la dona i la ciutadana (1791), però es feren molt més patents al llarg del s. XIX, quan les idees polítiques, com el liberalisme, i els processos econòmics i socials, com la revolució industrial, provocaren canvis i noves situacions, com la lluita per la igualtat de drets i el treball femení. De fet, el 1848 a França, els Estats Units i la Gran Bretanya el moviment feminista destacà pel seu activisme.

Una de les lluites més destacades fou la que pretenia aconseguir el dret a vot per a les dones, i en conseqüència, la seua participació política com a ciutadanes de ple dret. Als Estats Units i a la Gran Bretanya les anomenades sufragistes portaren a terme una lluita molt activa, amb manifestacions i mesures de protesta diverses, que estengueren ràpidament la proposta. Però els resultats no arribaren fins a 1893, quan Nova Zelanda fou el primer país que acceptà el vot femení en unes eleccions, Austràlia fou el següent país en 1902, després el seguiren els països escandinaus. Els Estats Units no l'aprovaren fins 1920, junt amb Canadà, mentre que la URSS ja l'havia aprovat en 1917. Equador fou el primer país sud-americà que l'acceptà en 1929, i Espanya ho faria en 1931, quan es permetria el vot a les dones fadrines i vídues però només en eleccions municipals.

Foren els partits socialistes i marxistes els que més sensibilitat mostraren per la lluita feminista, tot i que amb reticències i prudències innecessàries, i sovint perquè anaven vinculades a reivindicacions laborals. De fet fou la

Segona Conferència de Dones Socialistes la que aprovà establir el dia 8 de Març com a Dia Internacional de la Dona Treballadora, per reivindicar els drets de les dones. L'elecció de la data suposava el reconeixement a les dones treballadores del tèxtil que el 8 de març de 1908 s'havien manifestat per reivindicar els seus drets com a ciutadanes i com a treballadores pels carrers de Nova York, en una important jornada de lluita.

Però no serà fins després de la Segona Guerra Mundial que la difusió i consolidació de la democràcia, l'ampliació del mercat de treball i el reconeixement al treball de les dones durant la guerra, en tots els àmbits, possibilitaran, poc a poc, la conscienciació del poder polític de modificar lleis i arribar a acords internacionals per la igualtat dels drets polítics (1952), per la igualtat de salaris (1953), per la igualtat del dret al treball (1960), per la igualtat en l'educació (1962) o per la igualtat en els drets matrimonials (1964).

A l'estat espanyol el moviment feminista començarà a difondre's al s. XIX, amb l'activitat de dones com Emilia Pardo Bazán i Concepción Arenal. Però el menor desenvolupament econòmic, respecte a altres països d'Europa, farà que fins el 1918 no comencen a sorgir diverses organitzacions de dones que reivindiquen el sufragi femení, destacant l'Associació Nacional de Dones Espanyoles, on participà Clara Campoamor. L'aprovació del vot femení restringit, a fadrines i vídues, i només en eleccions municipals coincideix amb la proclamació de la Segona República. Les Corts Constituents reconixeran en la nova constitució el dret de les dones a votar i a tindre càrrecs polítics, però fins l'1 d'octubre de 1931 no s'aprovarà la llei que regule el dret, i després de molts debats on Clara Campoamor i Victòria Kent van haver de superar moltes reticències masculines. Altres lleis importants per a les dones, com la del divorci o el dret a l'avortament, aprovat pel Parlament de Catalunya, foren derogades posteriorment després de la Guerra del 36.

A partir dels anys 60 i 70 el moviment feminista a Europa i els Estats Units recuperarà el seu esperit de lluita però amb reivindicacions més pròximes a les qüestions personals com el divorci, l'avortament, els anticonceptius, la relació entre el treball i la maternitat. I l'any 1975 fou declarat l'Any Internacional de la Dona, amb resultats més formals que efectius, però amb el que suposà de difusió d'unes reivindicacions, encara vàlides, especialment als països subdesenvolupats.

En l'última declaració de Justícia i Pau, amb motiu del Dia Internacional de la Dona Treballadora, denunciaven que les dones, que són la meitat de la població mundial, suposen un terç de la mà d'obra assalariada i aporten dos terços de les hores de treball total, i a canvi reben una desena part dels salaris i tenen menys de l'1% de la propietat mundial. A més, tres quartes parts dels pobres del món són dones, i dues terceres parts dels analfabets són dones. Són el 80% de la mà d'obra camperola del Tercer Món i el 80% dels deportats i refugiats del món.

A l'estat espanyol són majoria en el treball a temps parcial, en treballs en precari, en l'economia submergida i en taxes de desocupació. A més, continuen havent salaris inferiors per a dones per fer la mateixa feina que els homes, i es considera un inconvenient que la dona tinga fills a l'hora de contractar-la. Entre les famílies pobres, més de la meitat són monomarentals, és a dir, que el cap de família és una dona. I la violència domèstica continua tenint com principal víctima la dona.

Com es pot observar, encara queden coses per fer en benefici de les dones, i per a millora de tota la societat.